

katerih ni opravičen, kakor počenjati, počinjati, vzdignjen, zmerznjen, ter dalje v trpljenje, življenje.

Po načelih pravopisne rabe je imel Miklošič prav, toda naši reformatorji te dobe so imeli namen pismeni jezik šele narediti, zato so pisali organske oblike. Našo obliko so utrdili v pisavi Cegnar, Vesel-Vesnin, Jurčič in njih pridruženci.¹ 'Nežen' je pisal že Jeran l. 1848 v Vedežu,² za njim Valjavec in Jenko, Cegnar in Jurčič³, vendar zmagati oblika še dolgo ni mogla. Levstik je pisal l. 1866. v Pesmih Fr. Prešerna med popravki (257): »beri nežno-boječe nam. nježno-boječe (str. 14); nežne nam. nježne (16).« Neorganska oblika je bila še dolgo v rabi.⁴ Gneč a, gnesti itd. sta poskušala pisati prva Levstik in Cegnar⁵; n e d r o'

¹ Cegnar: Nov. 1858, 392; gnezdil; Vesnin, Gl. 1862, 44 vgnezdila, Jurčič, Glas. 1864, 231. — Starejša oblika se je vendar še dolgo držala. Glas. 1865, 99. Nov. 1867, 210; 1869, 1.; Zvon 1, 1870, 73; 1876, 4, 5; posamezno: še n. pr. Lj. Zvon XIII, 587. itd.

² str. 129, Nežno, pod črto: nežno namesto cartano, ki je nemška beseda.

³ Valjavec, Pesmi: nežnih (87, 88) Jenko, Nov. 1856, 246. Cegnar, Gl. 1859, 4. zv. (4), Jurčič, Sl. vila (32).

⁴ Pisali so jo n. pr. Sl. bč. 1850, 89 (L. Toman), 1851, 82: nježnije čuvstva. Novice so pisale stalno do l. 1867, prim. še l. 1866: 111, 145). Glas. 1865, 65, 67, 140, 267. Glas. 1867, 3. 4. itd.

⁵ Levstik, Rokopis 1856, gnetejo se (4) Cegnar: gnetejo se, Tell (28) Valenšt. ostrog (13). Stare oblike so še rabili: Nov. 1861, 260; Nov. 1869, 165. Zv. I, 8.

se je že tudi v tem času pisalo brez j.¹ Ostale oblike: gnus, gnijem, gnev itd. so zelo počasi zmagovale.²

B. Raić je grajal v imenovanih spisih dalje pisavo z neorganskim j v primerih kakor razujzdanost, ojster, gojzd, najšel, plajšček itd.,³ kakor se je takrat na zapadu navadno pisalo. Polagoma se je začel j opuščati⁴, vendar se proces do skrajnosti še do danes ni izvedel. V izrazih hujskati, hujskač itd. pišemo še vedno neorganski j; pravilna oblika bi bila huskati, huskač, kakor se govori na Koroškem.⁵ (Dalje.)

¹ Mančelj, Gl. 1. zv. 3: krog nedrij, Gl. 1864, 82: nedrije; toda prim. njedra: Levstik, Rokopis (9), njedro, Nov. 1859, 110 Gr. Krek.

² Prim. gnjusoba: Levstik, Rokopis, 14; Raić, Nov. 1860, 275. gnjus, Nov. 186, 12. ognjusi se, Val. ostrog, 15. gnjije, Nov. 1860, 3. gnjijo: Nov. 1869, 45; gnjilca, Gl. 5. zv. 7, gnjevno, A. K.(os) Nov. 1860, 5. — Še Levstik je omahoval, prim. gnus: Mladika (27) toda: Pavliha gnjus (18).

³ Nov. 1856, 106; Gl. 1858, 2. zv. 150, 151.

⁴ Prim. razuzdanost, Novice, 1862, 5.; Levstik, Novice 1863, 416. itd. 'Ojstro' se piše še: Glas. 1. zv. (3), Nov. 1860, 292: Gr. Krek itd. pajzdiha: Terstenjak, Nov. 1858, 22.

⁵ Oblika z j se pri nas že dolgo piše, n. pr. Fr. Levec, Zvon, 1870: med tém pa zajca psa iz hoste prihujskata (1). Glede oblike brez j prim. Gutschmann: podhuskati, Janežičev nem. slov. slovar 1850: huskarija, hús k, huskati; slov. nem. del 1851: huskati. Slov. bč. 1850, 12: je huskal. V berilih za V. in VI. raz. srednj. šol, 3. izd. piše Sket še danes: huskanje (90), kakor stoji tudi v Levčevi izdaji Valjavčevih pesmi (120), od koder je berilo s to obliko vzeto. Valjavec je to delo predelal l. 1896.

VRISK.

Zložil Jos. Lovrenčič.

Večer se je pogreznil na planino.
Fant je stal na planini:
roki bi dosegli zvezde,
misli so bile v dolini.

Vrisk je šel za njimi, močan in krepak.
Ko se v odmevu je vračal, ga je objelo
hrepenenje osamelo
in v planino se vilo ob njem je ko slak.

In fant ga je trgal.

SLIKA.

Zložil I. Mohorov.

En bel galeb je sredi neba,
en črn brod je sredi voda.
Je ptiču strla strela perut,
in brod stoji brez vesel — plavut.
Visok neba je sinji strop,
globok vodâ je tihi grob.
A glej, se zdi mi, strop niža se,
a glej, se zdi mi, grob bliža se.
In ko se strneta: ptič je pal,
in čoln je pokopal val ...

POLETNI VEČER.

Zložil I. Mohorov.

V neskončnost raztegnil je sence večer,
v brezmejnost razzibal je klasja nemir.
In je bila večernica obraz na nebu Njegov.
Oh, Oče, daj mi, daj priti k Tebi — domov!